

Elements de Llengua Llatina

Codi: 104194
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	FB	1	1
2504394 Estudis d'Anglès i de Clàssiques	FB	1	1

Professor/a de contacte

Nom: Francisco Carbajo Molina
Correu electrònic: francisco.carbajo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

L'estudiant ha de tenir la disposició de seguir les classes impartides en català per bé que en el seu treball diari i en la comunicació a classe pot emprar el castellà (o una altra llengua propera).

Equip docent

Francisco Carbajo Molina

Prerequisits

Atès que l'estudiant pot presentar diversos graus de coneixement de la llengua llatina, es procurarà anivellar-los de manera que el grup acabi essent el màxim d'homogeni possible. Es partirà dels coneixements adquirits durant l'etapa preuniversitària, tot intentant de consolidar les seves bases lingüístiques i alhora ampliar-les per tal d'afrontar amb èxit l'assignatura "Textos Narratius Llatins", que s'imparteix el segon semestre.

L'estudiant que no tingui coneixements de llengua llatina haurà de fer un esforç suplementari. El professorat li facilitarà, si escau, materials de suport i ajuda en tutories, però tindrà la responsabilitat d'esforçar-se per arribar al nivell requerit.

Llengua de treball

L'estudiant ha de tenir la disposició de seguir les classes impartides en català i d'utilitzar materials escrits en aquesta llengua (sense excloure'n d'altres), però, òbviament, pot utilitzar en el seu treball o la seva participació a classe el castellà (o alguna altra llengua propera si es dona el cas).

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Matèria "Llengua Clàssica" del primer curs del Grau en Ciències de l'Antiguitat i es planteja com una assignatura de formació bàsica.

L'objectiu fonamental és l'assoliment dels mecanismes bàsics per a la correcta comprensió i traducció de textos llatins mitjançant la fixació progressiva de continguts fonètics, morfològics, sintàctics, lèxics i semàntics. Es tracta, doncs, d'una assignatura de caràcter propedèutic i instrumental, amb un fort component pràctic.

Els objectius formatius que es pretenen són els següents:

- 1) Consolidació dels coneixements instrumentals bàsics (teòrics i pràctics) de la gramàtica i el vocabulari llatins.
- 2) Adquisició d'una base gramatical sòlida per als estudis de textos clàssics, des de la perspectiva de la gramàtica descriptiva i històrica.
- 3) Adquisició de bagatge lèxic, que permeti anar prescindint dels diccionaris.
- 4) Lectura, comprensió, traducció i comentari -lingüístic i cultural- d'una selecció de textos de diversos autors de la literatura llatina
- 5) Familiarització amb les principals gramàtiques i diccionaris de la llengua llatina.
- 6) Contacte amb els principals repertoris bibliogràfics, bases de dades i recursos "on line".
- 7) Lectura en traducció d'una obra de la literatura llatina que es comunicarà amb temps suficient.

Competències

Ciències de l'Antiguitat

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.
- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Estudis d'Anglès i de Clàssiques

- Demostrar coneixements gramaticals de les llengües grega i llatina i la seva aplicació a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Dur a terme treballs escrits o presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat en diferents llengües.
- Interpretar textos escrits en llatí i grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els components morfosintàctics d'un text grec i llatí, identificant aquells que són propis del gènere narratiu.
2. Aplicar les tècniques que permetin la comprensió ràpida i global dels textos grecs i llatins.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Elaborar un comentari morfosintàctic d'un text llatí.
6. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
7. Explicar el sentit general d'un text sense necessitat d'aplicar l'anàlisi morfosintàctica prèvia ni d'utilitzar el diccionari.
8. Extreure informació dels textos grecs i llatins sobre aspectes de realia especialment relacionats amb el seu context històric i cultural.

9. Traduir fragments de les obres llatines proposades.

Continguts

1. El concepte d'indoeuropeu. Les llengües indoeuropees. Situació del llatí entre les llengües indoeuropees. Els primers documents en llengua llatina.
2. El llatí, una llengua flexiva.
3. MORFOLOGIA NOMINAL. Les categories nominals i els mecanismes de la flexió.
4. Particularitats de l'adjectiu. Els graus (comparatiu i superlatiu). Complement del comparatiu i del superlatiu.
5. Els pronoms (personals, anafòrics i demostratius, indefinits i interrogatius-relatius).
6. L'ús de les preposicions. Els adverbis.
7. MORFOLOGIA VERBAL. Estructura sistemàtica del verb llatí. Els temps d'indicatiu, subjuntiu. Formes nominals del verb (participi pr., pf i dep, infin. de pr i pf).
8. SINTAXI DE L'ORACIÓ COMPLEXA: es treballaran especialment les oracions de relatiu, les substantives d' *ut* i d'infinitiu, així com les adverbials d'*ut* i de *cum* temporal i històric.

En aquesta assignatura s'han tingut en compte els aspectes de gènere de la manera següent:

- Seleccionant textos en què les protagonistes o personatges secundaris són dones o que ofereixen una perspectiva de gènere.
- No permetent un ús sexista del llenguatge tant en les contribucions orals com escrites dels estudiantat.
- Garantint a classe una atmosfera de respecte envers la diversitat i pluralitat d'idees, persones i polítiques.
- Evitant l'estereotipificació de gènere en els exemples.
- Escrivint el nom sencer dels autors/-res de la bibliografia, en comptes de citar-los per la inicial.

Metodologia

Els estudiants es distribuïran en dos grups d'acord amb el seu nivell de coneixements. Els estudiants no podran canviar-se de grup sense l'autorització expressa dels professors responsables de l'assignatura. Aquests canvis, en el cas que n'hi haguessin, es produïran per norma general a iniciativa de l'equip docent. Les possibles peticions de l'alumnat en aquest sentit seran ateses però sotmeses a criteris estrictament acadèmics, i per tant no vinculants. La decisió dels professors serà inapel·lable.

El professorat i els estudiants dedicaran temps a:

- 1) Llegir i comprendre textos a vista. Escoltar i comprendre paràfrasis llatines dels textos.
- 2) Llegir, comprendre i comentar una selecció de textos preparada pels professors.
- 3) Corregir els exercicis i textos preparats individualment pels estudiants.
- 4) Treballar específicament el vocabulari a través d'activitats pràctiques.
- 5) Explicar i comentar continguts gramaticals.
- 6) Explicar continguts literaris, culturals, històrics o socials que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur preparats els exercicis que es proposen i de fer la lectura obligatòria d'una obra de la literatura llatina que es comunicarà en el seu moment.

Es recomana a l'estudiant utilitzar un diccionari universitari (o diversos) per a la preparació del textos, i prescindir del diccionari escolar que ha vingut utilitzant fins ara.

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat empleni les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
EXPOSICIONS TEORICOPRACTIQUES DELS CONTINGUTS GRAMATICALS	20	0,8	2, 3, 5, 9
LECTURA I COMPRESIO DE TEXTOS	25	1	2, 5, 8, 9
Tipus: Supervisades			
CORRECCIO D'EXERCICIS DE MORFOSINTAXI I LEXIC	15	0,6	5, 8, 9
TUTORIES	5	0,2	9
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL	20	0,8	3, 5, 8, 9
LECTURA EN TRAD. D'UNA OBRA DE LA LTR. LLATINA	5	0,2	3
PREPARACIO DELS EXERCICIS I ELS TEXTOS PROPOSATS	45	1,8	3, 5, 8, 9

Avaluació

I. EXERCICIS I PROVES D'AVUACIÓ

L'avaluació de l'estudiant es farà a partir de la recollida de les evidències següents:

- 1) Resolució d'activitats virtuals de morfosintaxi i lèxic. Percentatge (juntament amb assistència): 10%
- 2) Una prova de morfosintaxi i lèxic. Aquesta prova valdrà un 20%.
- 3) Una prova sobre la lectura obligatòria. Aquesta prova valdrà un 10%.
- 4) Una prova de comprensió d'un o diversos textos llatins amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Aquesta prova valdrà un 25%.
- 5) Una prova final de comprensió d'un o diversos textos llatins amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Aquesta prova valdrà un 35%.

II. CONDICIONS PER SER AVALUAT

NO AVALUABLES

Els i les estudiants que figurin a l'acta final, dels quals el professor no tingui dues o més evidències de les descrites, seran qualificats com a NO AVALUABLES.

AVALUABLES

Si el professor té dues o més evidències de l'estudiant, aquest serà qualificat en l'escala de suspens fins a excel.lent (o MH), d'acord amb els percentatges suara descrites. Els alumnes que hagin obtingut una mitjana igual o superior a 5 hauran superat l'assignatura; és requisit per a aquesta condició haver-se presentat a totes les proves de l'assignatura.

Els alumnes que obtinguin una mitjana inferior a 5 hauran de presentar-se, si escau, a un examen de recuperació.

III. CONDICIONS DE LA RECUPERACIÓ

Per poder-se presentar a la recuperació s'haurà de tenir com a mínim un 3,5 de nota mitjana de curs. Per poder-se presentar a la recuperació caldrà haver-se presentat a tots els exàmens de l'assignatura. L'examen de recuperació només donarà opció a una nota de 5.

IV. CALENDARI DELS EXERCICIS I DE LES PROVES D'AVUACIÓ

- 1) Prova de morfosintaxi i lèxic. Percentatge: 20%. Data: octubre de 2022.
- 2) Prova de comprensió de textos llatins amb exercicis de morfosintaxi i lèxic. Percentatge: 25%. novembre de 2022.
- 3) Prova sobre la lectura. Percentatge: 10%. Data: desembre de 2022.
- 4) Prova final de comprensió d'un text (o diversos) amb exercicis de morfosintaxii lèxic. Percentatge: 35%. Data: gener de 2022

En cas que un/una estudiant no pugui assistir a una prova parcial o a la prova final de recuperació el dia fixat, no tindrà oportunitat de repetir l'examen, si no és que el professor ho considera oportú a la vista de la documentació acreditativa del motiu de l'absència.

V. PROCEDIMENT DE REVISIÓ DE LES QUALIFICACIONS

L'estudiant té el dret de revisar tots els exercicis i exàmens parcials i finals a classe i/o a les hores de tutoria de l'assignatura.

Per a la revisió de la qualificació final provisional i la de la prova de recuperació es fixarà un dia que serà anunciat al CV de l'assignatura.

Els/les estudiants tenen l'obligació de consultar l'acta de qualificació de l'assignatura abans del seu tancament per assegurar que no hi ha hagut cap error en el traspàs de notes per part dels professors.

VI. PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés

disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta serà 0.

VII. DOCÈNCIA VIRTUAL O HIBRÍDA

En el cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Moodle, Teams, etc. El professorat vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
CONTROL DE LA LECTURA	10%	1,5	0,06	5, 6, 8, 9
EXAMEN DE COMPRESIO D'UN O DIVERSOS TEXTOS LLATINS AMB EXERCICIS DE MORFOSINTAXI I LEXIC	25%	1,5	0,06	1, 2, 5, 6, 7, 9
EXAMEN DE MORFOSINTAXI I LEXIC	20%	1,5	0,06	1, 5, 6
EXAMEN FINAL DE DE COMPRESIO DE TEXTOS LLATINS AMB EXERCICIS DE MORFOSINTAXI I LEXIC	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9
RESOLUCIO ACTIV. CV, ASSITENCIA I PARTICIPACIO	10%	9	0,36	2, 3, 4, 5, 8, 9

Bibliografia

MANUALS DE GRAMÀTICA I SINTAXI LLATINES

- * Coderch, Juan, *Latin: A New Grammar*, printed by CreateSpace, South Carolina, USA, 2013
- * Panhuis, Dirk, *Latin Grammar*, Ann Arbor, The University of Michigan Press, 2012.
- * Rubio, Lisardo - González, Tomás, *Nueva gramática latina*, Ed. Coloquio, Madrid 1990.
- * Segura Munguía, Sebastián, *Gramática Latina: Nueva trilogía sobre la lengua latina*, Deusto 2012.
- * Valentí Fiol, Eduard, *Sintaxi Llatina*, Ed. Curial, Barcelona 1979 [revisada per Pedro Luis Cano]. És de consulta obligatòria.

ALTRES MANUALS

Dickey, Eleanor, *The Colloquia of the Hermeneumata Pseudodositheana*, Cambridge Classical Texts and Commentaries, Cambridge University Press 2012.

Lavency, Marius, *Vsus*, París 1985.

Monteil, Pierre, *Elementos de fonética y morfología del latín*. Traducción y actualización de Concepción Fernández Martínez, Univ. de Sevilla 1992.

Pinkster, Harm, *Sintaxis y semántica del latín*. Trad. por M. Esperanza Torrego, Jesús de la Villa, Ed. Clásicas, Madrid 1995.

Rubio, Lisardo, *Introducción a la sintaxis estructural del latín*, Ariel, Barcelona 1984.

DICCIONARIS BILINGÜES

- * Blánquez, Agustín, *Diccionario latino-español*, Gredos, Madrid.
- * Gaffiot, Félix, *Dictionnaire illustré latin-français*, Hachette, París.
- * Glare, P. G. W., *Oxford Latin Dictionary*, Oxford Clarendon Press.
- * Seva, Antoni (Dir.), *Diccionari llatí-català*, Ed. Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

DICCIONARIS ON LINE

- * Lewis, Charlton T. - Short, Charles, *A Latin Dictionary (Perseus)*
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0059>
- * <http://www.didacterion.com/esddlt.php>
- * <http://collatinus.educarex.es/>
- * <http://www.tabularium.be/gaffiot/>
- * Aplicació LOGEION, que conté diversos diccionaris on line (disponible per a sistema IOS)
- * web Collatinus (inclou diversos diccionaris ob line): <https://outils.biblissima.fr/en/collatinus-web/>

ENLLAÇOS GRAMATICALS

- * <https://sites.google.com/site/carloscabanillas/materiales-didacticos>
- * <http://www.xtec.cat/~sgiralt/labyrinthus/roma/roma.htm>
- * <https://iessapostol.educarex.es/latin/gramatica/gramatica.html>
- * <http://latinonline.es/gramatica-latina/>
- * <http://www.ub.edu/hesperialatina/enlinia.htm>
- * <https://discendo.com>

TEXTOS LLATINS

- * The Latin Library: <http://www.thelatinlibrary.com/>
- * Harsch, U., Bibliotheca Augustana: <http://www.hs-augsburg.de/~harsch/augustana.html>
- * Perseus Collection, Greek and Roman Materials:
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/collection%3Fcollection%3DPerseus:collection:Greco-Roman>

MANUALS DE LITERATURA

- * Albrecht, Michael Von, *Historia de la literatura romana*, 2 vols, Herder, Barcelona 1997.
- * Bieler, Ludwig, *Historia de la literatura romana*, Ed. Gredos, Madrid 1971.
- * Codoñer, Carmen (ed.), *Historia de la literatura latina*, Ed. Cátedra, Madrid 1977.
- * Conte, Gian Biagio, *Latin Literature. A History*, Baltimore, John Hopkins University Press 1999 / Letteratura Latina, Milà 2002.

* Martin, René - Gaillard, Jacques, *Les genres littéraires à Rome*, Nathan, París 1981.

MANUALS BÀSICS D'HISTÒRIA I CIVILITZACIÓ DE ROMA

* Beard, Mary, *SPQR. Una historia de la antigua Roma*, Crítica, Barcelona 2016.

* Grimal, Pierre, *La civilización de Roma. Vida, costumbres, leyes, artes*, Barcelona 1999.

* Grimal, Pierre, *Historia de Roma*, Paidós, Barcelona 2005.

* Guillén, Jorge, *Vrbs Roma*, 3 vols., Sígueme, Salamanca 1988.

* Hacquard, Georges et al., *Guía de la Roma antigua*, Atenea, Madrid 2000.

* Howatson, Margaret C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza Editorial, Madrid 1991. De consulta obligada.

* Lane Fox, Robert, *El mundo clásico. La epopeya de Grecia y Roma*, Crítica, Barcelona 2007.

* The Oxford Classical Dictionary, Nova York 2003.

Programari

No cal cap programari específic.